

Rizika na pracovišti

Tomáš Svoboda

COS I FN Brno, PMDV

RIZIKO

- ✘ = kombinace pravděpodobnosti výskytu nežádoucího jevu a stupně negativního dopadu takového jevu na výstup procesu
- ✘ očekávaná hodnota škody...
- ✘ odchýlení skutečných od očekávaných výsledků...
- ✘ pravděpodobnost vzniku nezdaru (ztráty)...

RIZIKO

- ✘ = je NĚCO, co se může stát, a jestliže se toto NĚCO stane, NĚKDO (nebo NĚCO) bude negativně ovlivněno.
 - + Pravděpodobnost větší než 0 %
 - + Pravděpodobnost menší než 100 %
- ✘ (Hazard je výrazné podcenění rizika a záměrné nerespektování směrnic, standardů...)

RIZIKO

- ✘ DEFENZIVNÍ přístup – pojištění rizik spojených s provozem zdravotnického zařízení
- ✘ OFENZIVNÍ přístup – identifikovat a odstraňovat rizika („řídít rizika“)

ŘÍZENÍ RIZIK

- ✘ = cílem je rizika odstraňovat nebo alespoň posouvat do akceptovatelné oblasti
- ✘ Podmínka: včasná identifikace existujících nebo potenciálních rizik
- ✘ Lucemburská deklarace k bezpečí pacientů (2005): řízení rizik je nutno zavést jako rutinní nástroj do celého systému zdravotnictví

ŘÍZENÍ RIZIK

- ✘ O rizikových oblastech ve zdravotnickém zařízení jen zřídka zdravotníci nevědí. Proto je jejich morální povinností učinit vše, co je v jejich silách, aby poskytovaná péče byla nejen kvalitní, ale také bezpečná.
- ✘ Mj. řízení rizik je také strategickou prioritou systémů řízení kvality (normy ISO, NIAHO, DIAS, JCAHO, ..)

PROCES ŘÍZENÍ RIZIK

- × Identifikace rizik
- × Vyhodnocení rizik
- × Prevence rizik
- × Kontrola efektivnosti procesu a jeho náprava

METODA ANALÝZY RIZIK

- Bodová metoda přijatelnosti rizika dle vzorce:

$$R = P \times Z$$

R - výsledná míra rizika (stupeň přijatelnosti rizika)

P - pravděpodobnost vzniku rizika

Z - závažnost možných následků rizika

MATICE RIZIKA

(VYJÁDŘENÍ STUPNĚ RIZIKA)

P r a v d ě p o d o b n o s t	5	nízké (5)	vysoké (10)	velmi vysoké (15)	velmi vysoké (20)	velmi vysoké (25)
	4	nízké (4)	střední (8)	vysoké (12)	velmi vysoké (16)	velmi vysoké (20)
	3	nízké (3)	střední (6)	vysoké (9)	vysoké (12)	velmi vysoké (15)
	2	minimální (2)	nízké (4)	střední (6)	střední (8)	vysoké (10)
	1	minimální (1)	minimální (2)	nízké (3)	nízké (4)	nízké (5)
		1	2	3	4	5
		Závažnost následků				

TERMINOLOGIE

- × Procesní odchylka
- × Příčina
- × Ochrana
- × Mimořádná událost
- × Pochybení
- × Téměř pochybení
- × Nedbalost
- × Nebezpečí
- × Ohrožení...

NĚKTERÉ CÍLE PROGRAMU ŘÍZENÍ RIZIK

- ✘ Implementace efektivního procesu hlášení a prevence mimořádných událostí
- ✘ Implementace fungujícího procesu hlášení a prevence nozokomiálních infekcí
- ✘ Zavedení systému kvalitní řízené dokumentace
- ✘ Zavedení registru aktuálních rizik
- ✘ Zavedení systému auditů zaměřených na bezpečnost procesů a prostředí ...

ROLE MANAŽERA RIZIK

- ✘ = řídí složitý proces, jehož cílem je kontrola a prevence celého spektra rizik ve zdravotnickém zařízení, která by mohly mít za následek poškození pacientů, zaměstnanců a poškození majetku nebo pověsti zdravotnického zařízení

ROLE MANAŽERA RIZIK

- ✘ **Není odpovědný za rizika jako taková**
ale
- ✘ **Nese odpovědnost za to, že ve zdravotnickém zařízení všichni zaměstnanci akutně vnímají skutečná i potenciální rizika a snaží se je systematicky minimalizovat**

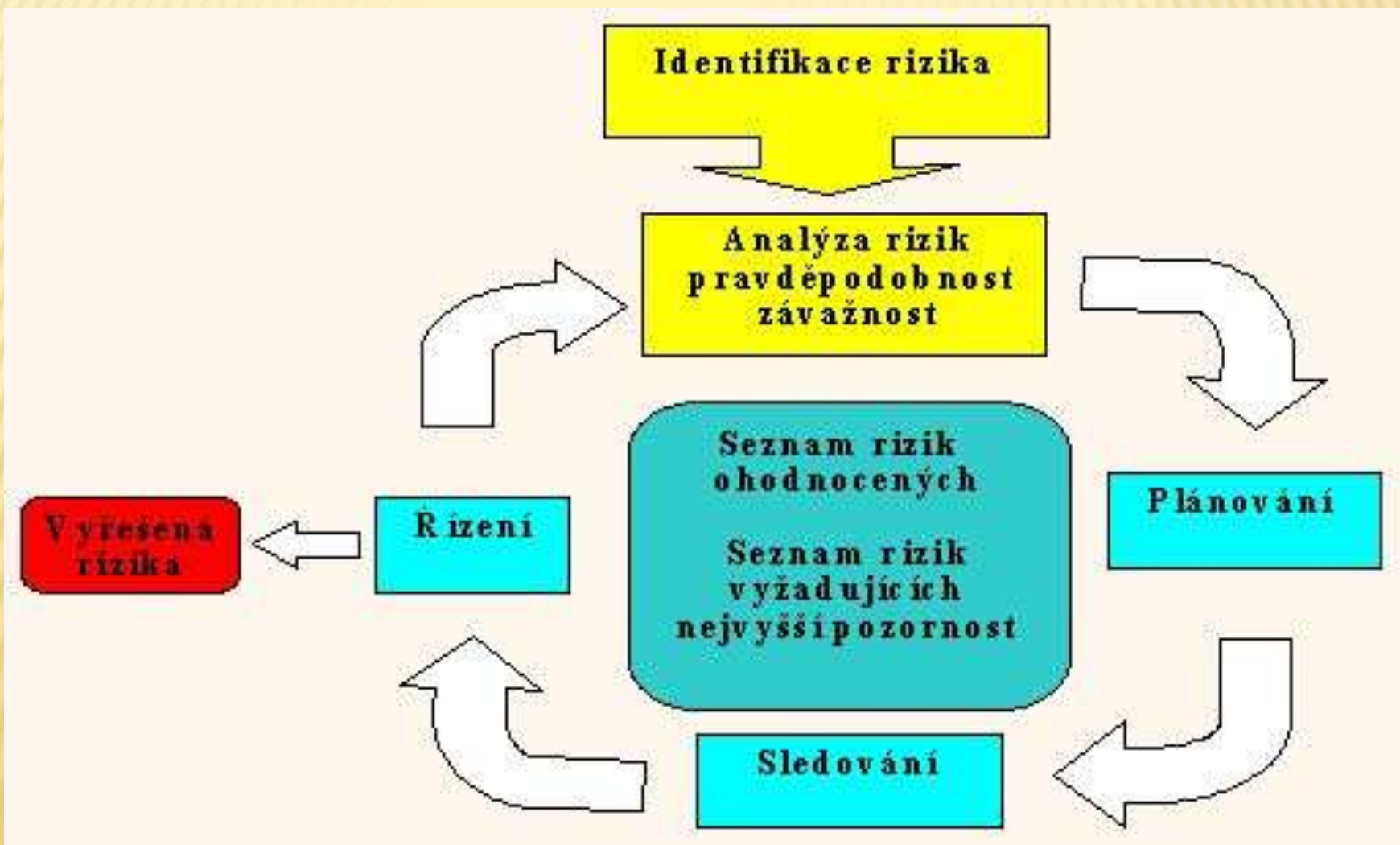
PREVENCE RIZIK

- ✘ Spojená komise pro akreditaci zdravotnických zařízení (JCAHO) začlenila do standardu požadavek na kontinuální vyhodnocování rizik a procesů ve zdravotnických zařízeních:
 - + Vyhodnoťte a upravte proces tak, abyste minimalizovali jeho rizika a ochránili pacienty před možnými následky selhání
 - + Ověřte upravený proces v praxi
 - + Vyhodnoťte efektivitu zabudovaných opatření
 - + Implementujte strategii k zajištění udržení a efektivity tohoto procesu
 - + ...

SAK ČR

- ✘ Spojená akreditační komise ČR: bezpečnější péče a kontrola rizik
- ✘ Nejčastější neshody z praxe:
 - + Nevyhovující systém informovaných souhlasů
 - + Nefungující proces hlášení nozokomiálních nákaz
 - + Chybějící vnitřní směrnice
 - + Bezpečnostní aspekty zdravotnického zařízení
 - + Problémy vedení zdravotnické dokumentace
 - + Selhávající vnitřní kontrolní (auditní) systém
 - + ...

FN BRNO: GRAF PROCESU

ZÁKLADNÍ POSTUPY VE FNB I

- ✘ Definování rizik – vytvoření Katalogu rizik ve FN Brno
- ✘ Vybrání rizik z katalogu dle činností jednotlivých útvarů FN Brno
- ✘ Vyhodnocení rizik na jednotlivých útvarech dle pracovního postupu

ZÁKLADNÍ POSTUPY VE FNB II

- ✘ Rozhodnutí vedení útvaru a vedení FN Brno o přijatelnosti / nepřijatelnosti rizika
- ✘ Přijetí plánu nápravných opatření ke snížení rizika (jsou-li zapotřebí)
- ✘ Vyhodnocení v rámci přezkoumávání systému řízení kvality (zda plán nápravných opatření je odpovídající, efektivní a funkční, zda se nevyskytla další rizika atd.)

KATEGORIZACE RIZIK

V rámci rozsáhlé činnosti FN Brno byla zvolena následující kategorizace:

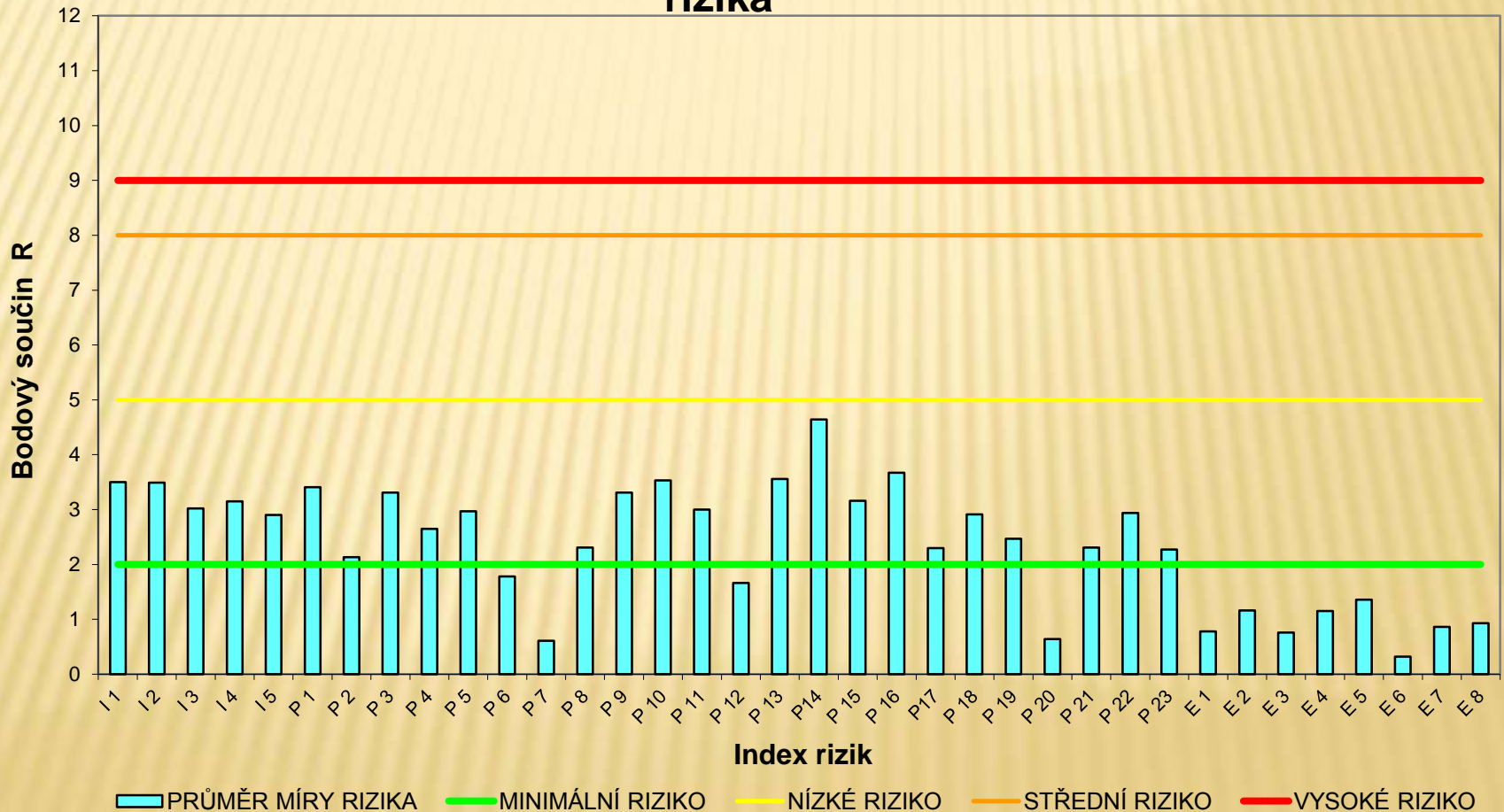
- × Rizika pracovní
- × Fyzikální a psychosomatická rizika (F)
- × Chemická rizika (CH)
- × Biologická rizika (B)
- × Radiační rizika (R)
- × Rizika neklinická
- × Informační rizika (I)
- × Personální a právní rizika (P)
- × Ekonomická rizika (E)
- × Technická rizika (T)
- × Rizika nemocničního areálu a budov (A)
- × Ostatní bezpečnostní rizika (O)
- × Rizika klinická
- × Všeobecná klinická rizika (V)
- × Specifická klinická rizika (S) jsou rozdílná dle oborů medicíny a jednotlivých diagnóz. Kliniky zpracovávají tato rizika samostatně a nepodléhají statistickému vyhodnocení v rámci Mapy rizik FN Brno.

ZÁKLADNÍ DOKUMENTACE

- ✘ Rozhodnutí ředitele o zavedení systému řízení rizik ve FN Brno a nastavení pravomocí a kompetencí
- ✘ Směrnice č. S/FN Brno/1402 „Interní audit a kontrolní činnost ve FN Brno“
- ✘ Pracovní postup č. R/FN Brno/1444 „Řízení rizik ve FN Brno“
- ✘ Katalog rizik FN Brno
- ✘ Registr rizik jednotlivých útvarů FN Brno včetně písemného vyhodnocení v daném období
- ✘ Karty jednotlivých rizik
- ✘ Analýza rizik FN Brno zpracovaná do Mapy rizik FN Brno

MAPA RIZIK FN BRNO

**Průměr míry rizik ve FN Brno (neklinická rizika I1 - E8)
Informační rizika, personální a právní rizika, ekonomická
rizika**

COS I: KATALOG RIZIK

Číslo rizika	Název rizika	Příčiny vzniku rizika
Rizika pracovní (BOZP) (tato rizika se týkají zaměstnanců a jsou společná a povinná pro všechny útvary FN Brno) (fyzikální a psychosomatická rizika, chemická rizika, biologická rizika a radiační rizika)		
Fyzikální a psychosomatická rizika (F)		
F 1	Riziko pádu personálu	- používání nevhodné obuvi - nedodržování bezpečnostních pravidel
F 2	Riziko pádu předmětů	- neukládání nástrojů do ochranných pouzder - nedodržování bezpečnostních pravidel
F 3	Riziko zasažení elektrickým proudem	- nedodržování pokynů výrobce, bezpečnostních pravidel, pracovních postupů, provozních řádů a směrnic
F 4	Riziko zasažení personálu neionizujícím zářením (např. laser na OK)	- nedodržování pokynů výrobce, bezpečnostních pravidel, pracovních postupů, provozních řádů a směrnic
F 5	Riziko překročení limitů pro celkovou fyzickou zátěž	- nedodržování <u>nař. vlády ČR č. 361/2007 Sb. v pl. znění</u> (překročení průměrných a přípustných <u>hyg. limitů</u> pro <u>energ. výdej</u> za 8 hodinovou směnu, např. přesčasy)
F 6	Riziko zvýšené míry lokálního zatížení organismu	- nevhodná <u>ergonomie</u> pracovního místa (únava, bolest hlavy, pálení a slzení očí, <u>muskuloskeletální onemocnění</u> - bolesti páteře a horních končetin, psychická zátěž - nespokojenost, snížená výkonnost, psychosomatická onemocnění)
F 7	Riziko přetížení organismu při manipulaci s břemeny	- nedostatek manipulační a zvedací techniky - nedostatek pracovních pomůcek - nedostatek personálu
F 8	Riziko překročení limitů psychické zátěže organismu	- nedodržování ochranných opatření při práci: a) spojené s monotonií b) ve vnuceném pracovním tempu c) v třísměnném nebo nepřetržitém pracovním režimu d) vykonávané <u>pouze v noční době</u>
		- nedostatek morálního a finančního ohodnocení při:

COS I: KARTA RIZIKA

Karta rizika

Pořadové číslo rizika:*

* (pořadové číslo i název/popsí vybraného rizika se musí shodovat s pořadovým číslem a názvem, které jsou přiřazeny danému riziku v Katalogu rizik FN Brno)

Obecné informace					
Útvar/oddělení:					
Název rizika*					
Možná forma rizika spočívá	a)				
	b)				
	c)				
Hodnocení rizika					
(P) Pravděpodobnost vzniku rizika (zaškrtněte čtvereček u zvolené možnosti)	Minimální (1)	Nízká (2)	Vyšší (3)	Vysoká (4)	Nepřijatelná (5)
	☐	☐	☐	☐	☐
(Z) Možný dopad (závažnost možných důsledků rizika) (zaškrtněte čtvereček u zvolené možnosti)	Neznetelná (1)	Mírná (2)	Střední (3)	Vážná (4)	Nepřijatelná (5)
	☐	☐	☐	☐	☐
(R) Výsledná míra rizika (vynásobte hodnotu P a Z)	<input type="text"/>				
Měření rizika/indikátory rizik (způsob, jakým bude riziko sledováno)	a)				
	b)				
	c)				
Strategie snížení/odstranění rizika	a)				
	b)				
	c)				
Hodnotitel:					
Datum:					

JEDNO RIZIKO CHYBÍ

DĚKUJI ZA POZORNOST...

